

Rêwîtiya li Elmanyayê -
Divê ez li çi temaşe bikim?
Rêgezên bingehîn ên trafîka rê

KURMANCI

Hûn bi xêr û xweşî hatine Almanyayê!

Ew her roj li kolanên me digerin, wek peya, biskîletçvan, rêwî di otobusan an tramvayan de û belkî jî bi motorsîklet an jî otomobîlan. Ji bo parastina we û bi gelemperî ji ber sedemên ewlehiyê, li Elmanyayê gelek rêzikên trafîkê hene. Gelek ji van dê ji we re nas xuya bikin, yê din dibe ku bi tevahî nû bin.

Rêbaza herî girîng ji her tiştî: **Biryar bin û xwe û yê din nexin xeterê.**

Naverok

Tu bi peyatî diçî.	6-11
Ew bi bisîklêtan, bisîkletên kargoyê, e-scooteran siwar dibin	12-19
Moped, moped, motosiklet diajon	20-21
Tu erebeyê diajoyî	22-27

LI SER PIYAN

RÛPELÊN 6-11

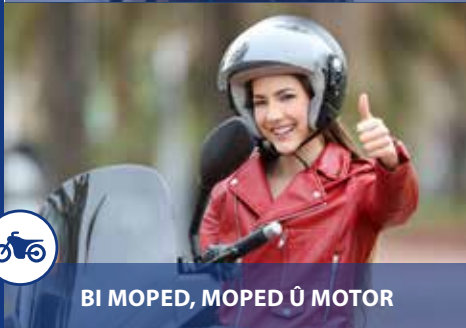
- Rêya meşê
- Kêleka rê
- Binêre û were dîtin
- Herêmên peyayan
- Rêgezên trafikê bêdeng bûne
- Rêya peyarê / bisiklêtê ya hevpar
- Kolanê derbas bikin
- Disekine

LI SER RÊ BI BÎSİKLET Û E-SKOTER

RÛPELÊN 12-19

- Bisiklêtê ewledar
- Dûr bisekine
- Zîvirandin
- Riyên bisiklêtan & qadên peyayan
- Kumê bisiklêtê li xwe bike!
- Dehfandina bisiklêtê
- Skotera elektrîkê

BI MOPED, MOPED Û MOTOR

RÛPELÊN 20-21

- Ez kengê dikarim moped, moped, motorsiklet ajotim?
- Kum mecbûrî ye.
- Riya bisikletê/mopêdê ya hevpar
- Ajotina motorsikilêtê

RÊWÎTIYA BI OTOMOBÎLÊ

RÛPELÊN 22-27

- Ez kengê dikarim otomobilek bîajom?
- Mecbûriyeta kembera ewlehiyê
- Kursiyên zarokan
- Hewa û şewaza ajotinê
- Servîsa lezgîn 112
- Sor = raweste
- Ketina bajêr
- Rê û otobana welêt

Hûn bi peyatî diçin

LI BAJARAN ji bo peyayan peyarêk hene. Her tîm van peyarêkan bikar bînin. Rê ji bo wesayîten motor û bisiklêtan in.

Ger peyarêk tune bin, li kêleka rê bimeşin.

LI DERVEYÎ DEVERÊN AVAKIRÎ Li vir hûn tenê dikarin li milê çepê yê rê bimeşin ji ber ku hûn dikarin seyrûsefera ku tê de çêtir bibînin û ger hewce be bi vekîşîna xwe bertek nîşan bidin.

Di prûpekê de li pey hevûdu bazdin.

Carinan bi tevahî kolan an navçe tenê ji bo peyayan hene: **Ji van re gotin HERÊMÊN PEYAYAN.**

Li **LI DEVERÊN KU TRAFÎKÊ ARAM E** peyar dikarin tevahiya kuçeyê bikar bînin, şofêrên otomobîlan û biskîletçiyên divê li vir baldariyek taybetî nîşan bidin ji bo peyayan.

Destûr tê dayîn ku zarok li kuçeyê bilzîzin û li wesayîten curbecur ên zarokan siwar bibin (mînak trîmbêl, patik, bisîklet û hwd). Divê ajokar vê yekê li ber çavan bigirin û bi leza meşê ajotin.

Lêbelê, bikarhênerên rê divê hevûdu asteng nekin. Lê belê tu îmtiyaz ji bo peyayan tune.

Di êvarê de an jî bi şev baş e ku meriv **cil û bergên ronî an jî rengdêr** li xwe bike.

Li hin peyarêkan û carinan jî li qadên peyayan destûr tê dayîn ku biskiletçiyar siwar bibin. Lê paşê divê nîşanek hebe. Hier ist gegenseitige Rücksichtnahme besonders wichtig.

RÊYA MEŞ Û BISIKLETÊ YA HEVPAR

Ger hûn dixwazin kuçeyê derbas bikin, divê hûn rasterast û bi lez bikin. Bi taybetî bala xwe bidin wesayîten motor û bisikletan. Ger gengaz be, di navbera wesayîten parkkirî de derbas nebin.

Çêtir e ku meriv cihên ku derbasbûn lê ewle ye bikar bînin, her çend ji bo ku biçin wir rêyek piçûk be jî.

LAMPEYÊN TRAFIKÊ

Ji bo peyayan çirayên trafikê yên cuda hene. Bi piranî li xaçerêyan, lê carinan di navberê de. Divê hûn her gav li ser sor rawestin. Ger kesk be, hûn dikarin biçin. Digel vê yekê, hişyar bimînin ka ajokar an biskiletçvan radiweste.

Li ser **PÊYA RONAHIYÊN TRAFÎKÊ** safî bi gelemperî **bişkokên zer** hene ku divê hûn pê bixin da ku ronahiya trafîkê kesk vekin. Bisekine heta kesk bibe.

XAÇERÊYÊN PEYARÊ

Dîsa, hûn dikarin bi ewlehî kolanê derbas bikin. Divê wesayît rawestin. Lêbelê, ji kerema xwe hay ji xwe hebin, eşkere bikin ku hûn dixwazin derbas bibin, **li benda rawestandina wesayîtan bisekinin** û dûv re bi lez ji kolanê derbas bibin.

GIRAVA NAVENDÊ

Ne hewce ye ku wesayît li vir rawestin. Ji ber vê yekê, bi baldarî kontrol bikin ka rê zelal e û bi lez berbi giravê bimeşin. Hûn dikarin li wir bisekinin heke seyrûsefer ji hêla berevajî ve tê.

DEMA KU BI TRAMVAYAN KOLANAN DERBAS DIKIN BALDAR BIN

Van her gav pêşani hene ji ber ku ew nikanin ewqas zû biçin.

Heke hûn bi zarokên biçûk re rêwîti dikin, **bi destên wan bigirin** da ku nehêlin ku ew bikevin ser rê.

Ger we wesayitek bi çirayên dibiriqe bibînin an jî dengê sîrenê (tatûtata) bibihîzin, ji kerema xwe pir baldar bin û çet gav neavêjin rê. Ev bi piranî wesayitên polis, tîmên agirkujiyê an **ambulansêk di rewşek acil de** ne.

OTOBUS Li Almanyayê bi îşaretên destan nayên sekinandin. Tenê li rawestgehên otobusan radiwestin. Bi gelemperî demjimêrek jî heye ku bi demên çûyîne re li wir têne şandin.

Her gav çavê xwe li trafikê bigirin û ji balkêşan dûr bisekinin.

Tu bisiklêtê siwar dikî

Di prensîbê de, heman qaydeyên trafîkê ji bo bisiklêtçiyar **ji bo ajokaran** derbas dibin.

(Qaydeyên mafê rê, kolanên yekalî, roniyên trafîkê...)

Bisîklêta rê

Di duçerxekê de çîra, brak û zengil hebe.

Tenê kesek dikare li Bike siwar bibe.

Zarokên biçûk divê di **kursiyên taybet an tîrorokan** de bên parastin.

Dema bisiklêtê dizivirin, divê hûn bi qasî ku pêkan ber bi rastê ve siwar bibin.

Ji otomobîlên parkkirî re bes **dûrahiya** bigire da ku ew nikaribin bi deriyekî ku ji nişka ve vedibe.

Heger mimkûn be, li kêleka hev duçerxetê siwar nekin. Ger hûn bi çend kesan re rêwîtiyê dikin, **li pey hev ajotînin.**

Ger hûn dixwazin bi bîsikletê xwe çep an rast bizivirin, divê hûn her gav vê yekê bi destê xwe yê dirêjkirî nîşan bidin. Berî ku zivirî, pê ewle bine ku rê zelal e.

Ger li ser rê îşaretên rê nebin, bikarhênerê rê ku ji rastê tê dibe ku pêşî di xaçerêyekê de ajot (rast berî çepê). Li xaçerêyek wusa rast-ber-çep, ajokar divê pêşî bisiklêtanên ku ji rastê tene rê bidin.

Ji bo bîsikletçiyên jî rêzîknameyên taybetî hene, mînak **Lîmayên trafikê yê duçerxeyan** an vebijarka ajotîne li ser cadeyek yekalî ya berevajî rêwiyê.

Nîşanek zêde „Bîsiklêtan belaş

Ger li ser rêya bîsikletê nîşanek şîn bi bîsikletek spî hebe, divê ev rêça bîsikletê were bikar anîn, wê hingê karanîna wê mecbûrî ye. Bêyî îşaretên weha, destûr tê dayîn ku hûn li ser rê siwar bibin, lê hûn dikarin li ser rîya bîsikletê jî bimînin.

Rêya bîdiklêtan

Ger ji bo rêça bîsiklê nîşanek wusa hebe, pêdivî ye ku li wir were bikar anîn. Dûre destûr nayê dayîn ku otomobîl li ser rê were biajon.

Piştî vexwarina alkolê li duçerxê siwar nebin.

Dema ku li duçerxeya xwe siwar bibin bi telefonê nepeyivin.

Rêyên ku tê de **di bin tu şert û mercan de destûr nayê dayîn ku hûn bisikletê siwar bibin** hene, wek mînak otoban an rêyên motor.

Her wiha peyarêk an jî qadên peyayan bi rêya tabelayan ji bo biskiletçiyên têne vekirin. Wê demê destûr nayê dayîn ku bisikletçyan ji peyayan zûtir ajotinê bikin û divê hûn ji wan re baldar bin.

Talûke Dema ku ajokarek kamyonê rast dizivire, dibe ku ew we nebîne. Ji ber vê yekê çêtir e ku hûn li pişt kamyonê bimînin û ger hewce be, dev ji mafê xwe berdin.

Heke gengaz be, dema ku bisikletê dimeşînin, helmetek li xwe bikin. Ev dikare we ji birinên serê giran xilas bike.

Zarok tenê piştî jidayikbûna xwe ya 8emîn, li kolanê tenê destûr didin ku ajotînê bikin, berî wê jî tenê li peyarê.

Zarok li Almanyayê bi gelemperî di pola 4emîn a dibistana seretayî de îmtîhana bisikletê didin.

Ger rewşa trafikê pir tevlihev bibe, hûn jî dikarin dakevin û bisikletê bixin.

Wê demê divê hûn wek peyayan tevbigerin.

EREBEYA BISIKLÊTAN

Her weha hûn dikarin bi duçerxeya kargoyê li bajêr bigerin. Hemî qaîdeyên ku ji bo bisiklêtan derbas dibin ji bo ajokarên bisiklêtên bargiran jî derbas dibin. Berî ku hûn bisikleta barkirinê bikar bînin, xwe bi vê yekê nas bikin. Bawer bin ku zarokan ewle bikin, û ji bo her kesê ku bi we re siwar dibin helmetek li xwe bikin.

BIKE EXPRESSWAY

Tîra kesk a ji bo bisiklêtê rê dide bisikletkaran ku di qonaxek sor de rast bizivirin ser riyên parastinê, riyên bisiklêtan an riyên bisiklêtê ava kirin.

Ew li e-scooterê siwar dibin

E-skoter li ser **rêyên bisiklêtan, rêçikên bisiklêtan û rêçikên bisiklêtan** têne destûr kirin. Tenê heke ev winda nebin, hûn dikarin biçin rê. E-scooter li peyarê, li qada peyayan û li kolanên yek alî li dijî rêgezên rêwîtiyê qedexe ne.

Ger têketin li kolanên yek alî qedexe be, nîşaneyê zêde ya „Bisiklêtan belaş“ ji bo wesayîten piçûk ên elektrîkê jî derbas dibe.

Bikaranîna wesayîten piçûk ên elektrîkê li deverên din ên trafikê dikare bi nîşana zêde „Wesayîten piçûk ên elektrîkî belaş“ were destûr kirin.

Ji ajokarên e-scooteran re ne hewceyê belgeya testa mopedê an destûrnameyê ajotinê ne.

Temenê herî kêr ji bo ajotina scooterek elektrîkî (wesayîta piçûk a elektrîkê) 14 sal e.

Ne mecbûr e ku helmetê li xwe bike. **Lixwekirina helmet bi tundî tê pêşniyar kirin**, ji ber ku ew her gav dikare li hember birînên serê xwe biparêze.

Ji bo e-scooterek plakaya bîmeyê hewce ye. Auch beim E-Scooter ist nur eine Person erlaubt.

Tewra bi e-scooter re, tenê kesek destûr e

Li Elmanyayê celebên pir cûda yên motorên du-teker hene, ku ji bo wan qaîdeyên pir cûda têne sepandin. Lê ya jêrîn ji bo her kesî yek e:

Her gav mecbûriyek helmet heye û her gav mecbûriyek sîgorteyê û temenek hindiktirîn a karanîna heye.

Wekî qaîdeyek, ji we re destûrnameyek ajotinê ya taybetî an sertîfîkaya testê jî hewce dike.

Ger ehliyeta we ya navneteweyî yan biyanî hebe, ji kerema xwe bipirsîn gelo û ji bo kengî ew li Almaniya derbasdar e û hûn dikarin bi kîjan motorsîkletan ajotin bikin.

Di prensîbê de, hemî motorên du-teker bi taybetî li ser rê diçin. Tenê mopedên ku dikarin leza herî zêde 25 km/h bigihînin destûr didin ku li rêyên bisiklêtan ên li derveyî bajaran siwar bibin û dema ku nîşanên taybetî hebin.

Li vir jî qaîdeya ajotina li ser rastê ji bilî bisiklêtan ji bo hemî bikarhênerên rê derbas dibe.

Destûr nayê dayîn ku moped, motosîklet û motosîklet di nav trafikê de biherikin.

Di motorsiklêtan de herî zêde 2 kes dikarin bîn dagirtin. Zarokan li motosikletê negirin.

Ger we alkol vexwaribe li motosikletê siwar nebin.

Tu erebeyê diajoyî

Heger tu dixwazî li Almanyayê otomobîlekê ajot bikî, ji te re **ehliyeta ajotinê ya derbasdar** lazîm e. Ger destûrnameyek weya ajotinê ya navneteweyî an biyanî hebe, ji kerema xwe bipirsîn ka ew li Almanyayê ji bo kengî derbasdar e an na.

Otomobil divê fro dem bê sîgortekirin.

Ger hûn otomobîlek ji heval an nasan deyn bikin, kontrol bikin ka we wekî kesê ku wesayit diajot jî sîgorteya we heye yan na.

Pêdivî ye ku hemî rêwiyên di gerîdeyê de, di nav de yên li kursiya paşîn jî, werin xwarê.

Hemî zarokên di bin 12 saliyê de ku ji 150 cm biçûktir in jî divê di **kursiyên zarokan ên taybet** de bêne veqetandin. Li gorî koma temenê modelên cûda hene.

Di dema ajotinê de **smartphone xwe bikar neynin da ku bang bikin, binivîsin an jî amûrên din ên elektronîkî bikar bînin.**

Piştî vexwarina alkolê ajot nekin.

Cûreyên rêyên cihê xwedan sînorên leza cihêreng in ku hûn destûr didin ajotinê.

Bala xwe bidin îşaretên li milê rastê yê rê. Li gorî rê û rewşa hewayê, divê hûn jî bi baldarî û hêdîtir ajotin. **Ji kerema xwe leza xwe li gorî şert û mercan eyar bikin.**

Ger hûn di qezayekê de bin, li ser 112 bang li servîsên acil bikin.
Ji xwe bawer bin ku hûn li cihê qezayê bimînin heta ku polis were.

Sor tê wateya rawestandî. Ji bervê yekê, tu carî bi ronahiya trafîkê ya sor an jî nişanek sor a rawestandî (Hêjîrê) neajotin. Bi gelemperî ji bo vê yekê ceza têne birîn, heya qedexeya ajotinê ya demkî û tê de.

BI WESAYÎTÊN YEK-TRACK DERBASÛN NABE.

Ger ev nişan li cih be, destûr nayê dayîn ku hûn bi gerîdeya xwe ve wesayîtên yek-track derbas bikin. Mesafeya 1,5 metre ji bo derbasbûna bisiklêtan li deverên avahî û 2 metre li derveyî deverên avakirî derbas dibe.

LI BAJÊR
LI BAJÊR HIŞYARIYEKE TAYBETÎ PÊWÎST E. LI WIR peya û biskiletçvan, otobus, kamyon û carinan tramva, gelek xaçerê û roniyên trafîkê hene.

Li deverên niştecihbûnê û li ber dibistanan pirî caran sînorê leza kêmtir 30 km/h heye. Vana bi gelemperî hemî herêm in. Wekî din hema hema hemî sînorên lezê li bajaran dikarin hebin: 10km/h, 20km/h, 30km/h, 40km/h ...

Destpêk û dawiya bajar an deverê li Elmanyayê têne nişankirin.

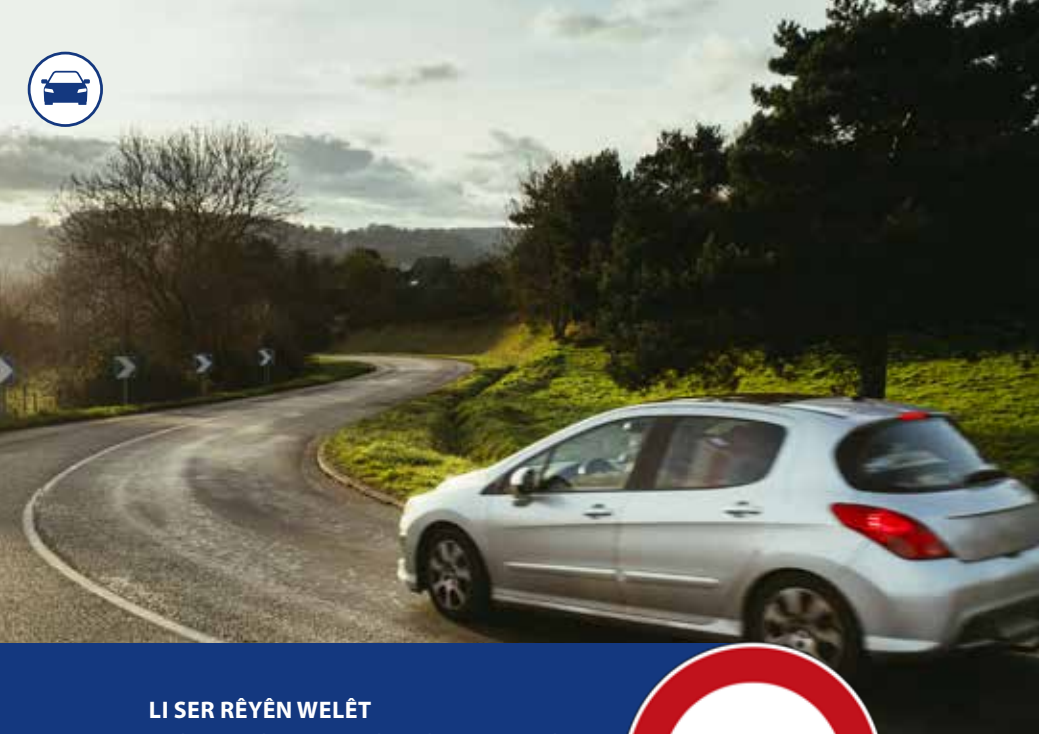
Li deverên avakirî, leza herî zêde bi gelemperî 50 km/h e.

Ji ber vê yekê her gav bala xwe bidin îşaretên trafikê. Ev li aliyê rastê yê rê ne.

Dema ku hûn çep û rast bizivirin pir baldar bin, nemaze ger hûn li cihên kor bizivirin: bila pêşî li peya û biskiletçiyên rast derbas bibin, pêşîniya wan heye.

Tewra di nav deverên avakirî de, divê hûn û hemî niştecih di otomobîlekê de werin ragirtin.

LI SER RÊYÊN WELÊT

Li derveyî deverên avakirî, destûr nayê dayîn ku hûn li ser rêyên gundan ji 100 km/h zûtir ajotin, lê pir caran pir kêmtir. Dûv re ev bi nîşanên guncan tê destnîşan kirin.

Dema ku li ser rêyên gundan derbas dibin baldar bin: Bi gelemperî dîtîni têrê nake. Ji ber vê yekê hûn tercîh dikin ku hinekî bi baldarî ajotîniê bikin.

Ger hûn **Nîşeya derbasbûnê qedexeye** bibînin, divê hûn di bin her şert û mercî de derbas nekin. Xetek saxlem jî divê neyê derbas kirin.

Dema ku çepê dizivirin, bala xwe bidin seyrûsefera ku tê.

LI SER OTOBANÊ

Bi gelemperî di her alî de herî kêr du rê hene. Leza herî zêde ya pêşniyarkirî 130 km/h e.

Lêbelê, pir caran sînorên din hene ku bi nîşanan têne destnîşan kirin. Ji kerema xwe her tim bala xwe bidin. Ger guman hebe, cezayên giran û qedexeyên ajotinê hene.

Her weha divê hûn li ser otopaban li rastê ajotinê bikin (pêdiviya ajotina destê rastê). Ji bo derbasbûnê, divê hûn wesayîten hêdîtir li milê çepê derbas bibin. Zêdebûna li milê rastê qedexe ye, paşveçûn an zivirandin jî qedexe ye.

Tenê di rewşek acil an xerabûnê de hûn dikarin li ser milê hişk ê otopaban rawestin.

Heke hûn li ser otopabanê ketine rewşek acil û nikaribin telefonê bikin, hûn ê di navberan de bi navê telefonên acil bibînin, ku hûn dikarin ji wan re banga alîkariyê bikin.

Di rewşên acil û şikestina de, ji kerema xwe her dem êlekên ewlehiyê bikar bînin. Dîse müssen im Fahrzeug bereitliegen. Divê ev di wesayîte de hebin. Ji bo bêhnvedanê, biçin çîhek bêhnvedanê. Tenê di ketin û derketinên heyî de li ser otopabanê an jî otopabanê derkevin.

Qet li ser Autobahn nemeşin.

Agahiyên zêde:

www.germanroadsafety.de

Her weha hûn dikarin broşûrê bi versiyonên zimanên din ji vê malperê bêpere daxin.

Hate weşandin ji hêla:

Deutscher Verkehrssicherheitsrat (DVR)
Jägerstr. 67-69
10117 Berlin
www.dvr.de

Deutsche Verkehrswacht e.V.
Budapester Straße 31
10787 Berlin
www.deutsche-verkehrswacht.de

Unfallforschung der Versicherer (UDV)
Wilhelmstraße 43/43 G
10117 Berlin
www.udv.de, www.gdv.de

Redaksiyon:

Olivera Scheibner (DVR), Kay Schulte (DVR),
Daniel Schüle (DWW), Jörg Ortlepp (UDV)

Têgeh, layout, nivîs:

P.AD. Werbeagentur, Meinerzhagen
2022

Belgeya wêneyê:

www.dvr.de
www.shutterstock.de